

Heggen en hagen zijn, naast kleurrijke landschapselementen, ook belangrijke verbindingroutes voor dieren in het landschap. Foto Piet Schuttelaar.

PECH, HEG WEG!

Onze beheeractiviteiten roepen wel eens vragen op, verontwaardiging is in dit geval waarschijnlijk beter van toepassing. Een prachtige heg net boven het maaiveld afgezaagd of gerooid met wortel en al. Is de boswachter nu echt knettergek geworden?

KLEURRIJKE LIJNVORMEN

Heggen zijn belangrijke landschapselementen. Naast fraaie kleurrijke lijnen in het landschap zijn ze onmisbaar voor veel planten en dieren. In ons vaak aangeharkte cultuurlandschap vormen ze veilige verbindingroutes voor soorten om zich tussen gebieden te verplaatsen. Daarnaast zijn heggen voor veel dieren prima geschikt als leefgebied. Denk dan aan kleine zoogdieren, vogels en insecten. Diverse bloeiende struiksoorten, zoals sleedoorn, meidoorn en wilde roos, geven

heggen zowel in het voor- als najaar kleur. Het Limburgs Landschap koestert dan ook de hagen in het landschap, en plant regelmatig nieuwe bij.

HEG OF HAAG?

De termen heg en haag worden vaak door elkaar gebruikt. De Noord-Limburgse Maasheggen noemen we bij Het Limburgs Landschap, als het om beheer gaat, in veel gevallen een struweelhaag. Volgt u het nog? Belangrijker om te weten is dat er twee typen van beheer worden toegepast: intensief of extensief. De eerste zijn de knip- en scheerheggen die jaarlijks strak worden gesnoeid. Hagen met een extensieve beheervorm noemen we struweelhagen. Deze worden hooguit eens in de paar jaar teruggesnoeid en dat geeft een heel ander beeld met uitbundig uitgegroeide struiken met volop bloemen en bessen.

GEROOID EN BEROOID

Jaarlijks worden we echter wel ergens verplicht om delen van heggen te kappen of met wortel en al te verwijderen. Dit is in het kader van het bestrijden van de plantenziekte bacterievuur. Deze ziekte kan schade veroorzaken bij fruitelers en boomkwekerijen. Daarom zijn er in grote delen van Limburg door de overheid regels met bijbehorende verplichtingen opgesteld. Soorten die gevoelig zijn voor besmetting kunnen overal staan; in parken, uw tuin of in een natuurgebied. In tuinen en parken gaat het om soorten als vuurdoorn, [sier]appels en dwergmispels [cotoneasters]. In natuurgebieden betreft het bijna altijd meidoorn. Afgelopen jaar werden we op meerdere locaties verplicht in te grijpen vanwege vastgestelde besmetting met bacterievuur. Bij Wellerlooi werd op twee plekken de Maasheg tot op de grond afgezet en op Land-

goed Exaten moesten ongeveer 50 struiken in een bosrand volledig worden gerooid. Het landschap blijft berooid achter....

HAND IN EIGEN BOEZEM

Alles daargelaten willen we natuurlijk zelf blijven werken aan goede oplossingen. Een daarvan is, bij de aanleg van nieuwe heggen, zorgen voor goed plantmateriaal van bekende en vooral lokale herkomst. Meidoorns die hier al een lange tijd voorkomen worden ook wel autochtoon genoemd en daar is van bekend dat deze minder vatbaar zijn voor bacterievuur. In het verleden werden soms meidoorns van onbekende herkomst aangeplant die achteraf juist bevatterlijker bleken voor besmetting. Het zou beter zijn als de handel in voor ziekte vatbare planten zou worden beperkt.

Aanplant van nieuwe heggen is maatwerk en in een aantal gevallen zullen we vanwege regelgeving andere soorten moeten gebruiken. Bij hoeve Nieuw Ehrenstein in de Anstelvallei is het gelukkig weer gelukt om meidoorn aan te planten. De oorspronkelijke heggen zijn hier ooit verdwenen door schaalvergroting in de landbouw.

Met de restauratie van de hoeve is ook het erf opgeknapt en de kans benut om meidoornheggen in ere te herstellen. Afgelopen winter is hier 150 meter heg van lokale herkomst aangeplant, of was het nu een haag?

TEKST:

BART VAN DER LINDEN

▲ Een nieuw aangeplante heg van autochtone meidoorn in de Anstelvallei bij Kerkrade. Foto Guido Hambeukers.

BACTERIEVUUR

Bacterievuur is een plantenziekte die, zoals de naam al aangeeft, wordt veroorzaakt door een bacterie. Bij aantasting sterven twijgen, bladeren en bloesems af. De ziekte komt in grote delen van ons land voor en veroorzaakt economische schade in de fruitteelt en bij boomkwekerijen. De ziekte kan zich vooral in warme, vochtige periodes snel uitbreiden. Vatbare bomen en struiken zijn onder andere: peer, appel, meidoorn en vuurdoorn. Bij aantasting worden planten deels of geheel teruggesnoeid en soms zelfs helemaal verwijderd. In een aantal gebieden, zoals in Limburg, is de bestrijding van bacterievuur verplicht gesteld en worden eigenaren van besmette planten formeel aangeschreven om de planten te snoeien of te rooien.

◀▲ Een door bacterievuur aangetaste Maasheg van meidoorn bij Wellerlooi is aangepakt en laag bij de grond afgezet. Gelukkig kan die de komende jaren weer uitgroeien tot een struweelhaag. Foto Bart van der Linden.